

A ORIENTACIÓN DEPORTIVA

Secuencia didáctica para o terceiro ciclo de Educación Primaria

Proxecto interdisciplinar

GALOCHA E A SÚA AVOA

Orientación Deportiva

Descubrimos a súa historia

INTRODUCCIÓN	3
1. REFERENCIA CURRICULAR	5
1.1. Finalidades educativas	5
1.2. Competencias básicas	5
1.3. Obxectivos xerais de etapa	9
COÑECEMENTO DO MEDIO NATURAL, SOCIAL E CULTURAL	11
OBXECTIVOS XERAIS DE ÁREA	12
BLOQUES DE CONTIDO	13
CONTIDOS DO TERCEIRO CICLO	14
CRITERIOS DE AVALIACIÓN DO TERCEIRO CICLO	22
EDUCACIÓN FÍSICA	26
OBXECTIVOS DE ÁREA	27
BLOQUES DE CONTIDO	27
CONTIDOS DO TERCEIRO CICLO	29
CRITERIOS DE AVALIACION	32
METODOLOXÍA XERAL	34
TAREFAS POR BLOQUES. ACTIVIDADES-CONTIDOS.	36
TAREFA INICIAL	37
TAREFA : O CORPO HUMANO	40
TAREFA 2	43
TAREFA : XEOGRAFÍA	46
TAREFA ORIENTACIÓN NA AULA	49
TAREFA : ORIENTACIÓN NO PATIO E PAVILLÓN	52
NOS NOSOS MONTES	54
TAREFA : COMPETICIÓN	56
TAREFA A HISTORIA	58
TAREFA : PSICOLOXÍA DEPORTIVA	60
INDICADORES COMPETENCIAIS A UTILIZAR	62
COMPETENCIA TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL	63

INTRODUCCIÓN

Seguindo o **Decreto 130/ 2007** debemos ter claro o que se nos pide a nivel curricular, que na etapa de educación primaria todas as áreas curriculares estean relacionadas entre si (interdisciplinariedade). Os contidos impartidos nelas deben ter conexión e o profesorado das diferentes áreas deberá estar coordinado e programar globalmente, o que favorecerá que os nenos e nenas perciban as aprendizaxes transmitidas como parte dun todo, relacionadas, e con coherencia.

Estruturar as aprendizaxes segundo a centros de interese pode ser unha boa alternativa para afianzar os coñecementos e garantir a calidade educativa.

Partirase de estilos de ensino que favorezan a busca, a indagación e a investigación, implicando aspectos mentais nas execucións motrices. O descubrimento guiado ou a resolución de problemas baseándose en propostas motrices levará as alumnas e os alumnos a investigar, razoar e chegar a unha ou varias posibles solucións.

O xogo é un recurso metodolóxico que debe utilizarse para gran parte dos contidos que se traten. Está sobradamente demostrada polas correntes pedagóxicas actuais a idoneidade deste para acadar as aprendizaxes propostas. O xogo ten un carácter natural, está presente nas persoas case desde o nacemento e pode ser multidisciplinar. Cómpre destacar os tradicionais de Galicia, que nun pasado tiveron gran difusión, e que sendo transmitidos de xeración en xeración. O desenvolvemento de xogos ou de actividades cooperativas favorecerá a adquisición de multitude de valores e de competencias básicas.

Finalmente, é preciso prestar especial atención á **eliminación das diferenzas sexistas, buscando a igualdade de oportunidades para os dous sexos co fin de chegar así a unha verdadeira «coeducación física»** Tendo en conta todo isto **este proxecto nace tentando relacionarse co Plan Proxecta, que é unha iniciativa de innovación educativa** da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria a través da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa que busca a integración na planificación anual dos centros de programas postos en marcha por entidades alleas ao sistema educativo. Dentro deste Plan hai varios programas, entre eles o Programa MMAF, onde tería sentido e cabida o proxecto. O programa Máis e Mellor Actividade Física (MMAF) ten como **finalidade** posibilitar unha acción transversal, compartida e común das materias de Coñecemento do Medio e Educación Física que promova hábitos de vida activa e saudable a través do incremento de actividade física realizada dentro do horario lectivo da asignatura de Coñecemento. Sempre de común acordo, o profesorado pode compartir unha hora semanal da materia de Coñecemento do Medio Natural, Social e Cultural dedicándoa á realización dunha programación de actividades que, partindo dos currículos educativos de ambas materias e respondendo ás necesidades e intereses das mesmas,

se realicen a través de tarefas que supoñan unha carga de actividade física. A presenza dos responsables de ambas materias (profesor/a de Coñecemento do Medio e profesor/a de Educación Física) é imprescindible para que a transversalidade da acción proposta obteña uns resultados satisfactorios.

O Plan Proxecta e Máis e Mellor Actividade Física

Enténdese que a actividade física implica un movemento corporal nun contexto físico, social e cultural determinado. De tal xeito que, ademais de constituír un fenómeno biolóxico (que permite o coñecemento das estruturas e funcionamento do propio corpo dun xeito integral), facilita a interacción cos/as compañeiros/as e co medio ambiente (o mundo físico no que nos desenvolvemos) e a transmisión de valores e tradicións. Baixo esta visión, a colaboración entre as dúas materias xurdirá dun xeito natural, propiciando a innovación educativa a través dun proxecto interdisciplinario compartido.

O alumnado experimentará como, a través das actividades máis sinxelas, podemos incorporar, ao noso día a día, unha actividade física que incremente a nosa calidade de vida, mellore a nosa saúde e preveña enfermidades. A utilización das novas tecnoloxías, a participación activa e cooperativa do alumnado durante todo o proceso e o traballo integrado e transversal conforman as liñas estratéxicas principais da interrelación entre o Plan Proxecta e o programa Máis e Mellor Actividade Física.

1. REFERENCIA CURRICULAR

1.1. Finalidades educativas

Na lexislación reséñase como finalidade xeral da etapa de Educación Primaria *proporcionar a todos os nenos e nenas unha educación que permita afianzar o seu desenvolvemento persoal e o seu propio benestar, adquirir as habilidades culturais básicas relativas á expresión e comprensión oral, a lectura, a escritura e o cálculo, así como desenrolar as habilidades sociais, hábitos de traballo e estudo, o sentido artístico a creatividade e a afectividade.*

1.2. Competencias básicas

A LOE presenta unha novidade: **a incorporación das competencias básicas ao currículo.**

Enténdese por competencia (decreto 130/2007) *a capacidade de poñer en práctica dunha forma integrada, en contextos e situacións diferentes, os coñecementos, as habilidades e as actitudes persoais adquiridas. O concepto de competencia inclúe tanto os coñecementos teóricos coma as habilidades ou coñecementos prácticos e as actitudes. Vai máis alá do saber e de saber facer ou aplicar, porque inclúe tamén o saber ser ou estar.*

No marco da proposta realizada pola Unión Europea, identificáronse oito competencias:

1. **Competencia en comunicación lingüística.**
2. **Competencia matemática.**
3. **Competencia no coñecemento e na interacción co medio físico.**
4. **Tratamento da información e competencia dixital.**
5. **Competencia social e cidadá.**
6. **Competencia cultural e artística.**
7. **Competencia para aprender a aprender.**
8. **Autonomía e iniciativa persoal.**

Competencia en comunicación lingüística. A educación física desenvolve esta competencia desde varias perspectivas, pero, en todas elas, grazas á variedade de intercambios comunicativos que permite, á parte do vocabulario específico que achega.

Competencia matemática. Certas actividades que se realizan en educación física e contribúen ao desenvolvemento da competencia matemática son:

* Apreciación de distancias, de traxectorias ou de velocidades nos lanzamentos, nas recepcións, nos golpes e en calquera tarefa de manipulación que se faga con móbiles, desenvolvendo tamén a percepción espacial.

* A ocupación do espazo de acción, a dispersión, o agrupamento... Estes aspectos inflúen na boa adquisición das habilidades perceptivas e son importantes na maioría das actividades que se fan, especialmente nos deportes.

* A formación de figuras xeométricas co corpo, tanto individualmente como en grupo (xogos de roda, distribución en ringleiras...) ou con distintos materiais (cordas, ladrillos de psicomotricidade...)

* Interpretación de símbolos: por exemplo, ao traballar a orientación hai que entender a relación entre o que está representado no plan o e a realidade, polo que resulta imprescindible interpretar os símbolos máis básicos. Competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico. Algunhas achegas a esta competencia son as seguintes:

* Aumento da percepción: búscase enriquecer a percepción e o control do propio corpo (esquema corporal), do espazo e do tempo, mellorando deste xeito o coñecemento do mundo que nos rodea e as relación coas demais persoas e cos obxectos.

* Exploración e coñecemento doutros medios (acuático, natural, neve...): algunhas das actividades da área de educación física realízanse no medio natural

ou incluso no medio acuático, o cal axudará o alumnado a coñecer as diferenzas, as súas características, os distintos espazos...

* Mellora da saúde e da calidade de vida: entendida como o estado de completo benestar físico, mental e social, e non só como ausencia de enfermidade. A mellora na condición física (especialmente no terceiro ciclo) ten numerosas repercusións na saúde: diminución do peso corporal, aumento das cavidades do corazón, do ton muscular, da autoestima... Tamén contribúen á mellora da saúde e da calidade de vida o traballo da hixiene corporal, a adquisición de hábitos alimenticios axeitados, o rexeitamento da inxestión de substancias prexudiciais, así como a práctica de hixiene postural en accións cotiás e propias da actividade física.

Tratamento da información e competencia dixital. A área de educación física contribúe a esta competencia desde os seguintes puntos de vista:

* Por unha banda, as nenas e os nenos aprenden a valorar criticamente as mensaxes referidas ao corpo, procedentes dos medios de información e de comunicación, que poden danar a imaxe corporal. Ademais deben saber seleccionar a información importante.

* Por outra banda, o alumnado ten que ser quen de achar a información usando as TIC: bases de datos, procesadores de texto, tratamento da imaxe, utilización d a internet como ferramenta de busca... Debe amosar un dominio básico de diferentes

linguaxes (icónica, visual, sonora, gráfica...) e un coñecemento dos tipos de información, das súas fontes, das súas posibilidades e da súa localización.

Competencia social e cidadá. As características da educación física, especialmente no que se refire á dinámica de relacións, presente nas sesións, fana axeitada para a educación en habilidades sociais:

* Cun axeitado enfoque metodolóxico e didáctico, faranse grandes achegas a esta competencia: a busca de obxectivos grupais comúns nun xogo cooperativo, o diálogo e a toma de decisións compartidas, as estratexias de cooperación ou oposición nos deportes, a comunicación... son un medio eficaz para facilitar a relación, a integración, o respecto, a cooperación e a solidariedade.

* A educación física conciencia e axuda a ter en conta ás demais persoas nas actividades propostas, a confiar nelas, a participar colectiva e grupalmente, a asumir os diferentes papeis e as regras do xogo, a compartir o éxito e o fracaso do equipo, a discutir e elixir representantes, normas, funcións... aceptando as posibilidades e limitacións propias e alleas, independentemente do sexo, da raza, das crenzas, das características físicas...

* Atenderase ao xogo limpo, responsabilizándose cadaquén da integridade do resto de participantes. No caso do xurdimento de conflitos, resolveranse por medio da negociación, baseada no diálogo.

Competencia cultural e artística. A educación física

achégase a esta competencia:

* Apreciando a parte artística de certas execucións motrices. Potenciando o desenvolvemento estético, a creatividade, a imaxinación, a dramatización, a expresión. Deste xeito, as manifestacións artísticas significarán unha fonte de gozo e enriquecemento persoal, valorando criticamente as mensaxes difundidas.

Entendendo algunhas manifestacións da motricidade humana como feitos culturais presentes en todas as culturas e civilizacións.

Competencia para aprender a aprender. O logro desta competencia ten relación coa metodoloxía e coa maneira de presentar as tarefas na organización do proceso de ensino-aprendizaxe:

* Aprender a aprender por medio das actividades cooperativas, en que o grupo-clase ten que buscar a colaboración e as achegas de todas as persoas que o compoñen, favorecendo o diálogo, a busca, o consenso, o razoamento e a comprensión das ideas achegadas polas e polos demais.

* O axeitado coñecemento de si mesma e de si mesmo, do propio corpo, das posibilidades de acción, do contorno que nos rodea, das demais compañeiras e

compañeiros así como a comprensión dos patróns de movemento realizados para transferir a outras acción que favoreza o coñecemento das propias capacidades e a autoestima.

* Do mesmo xeito, as estratexias que cada nena e neno desenvolven con respecto ao autocontrol e ao control da actividade, regulando os seus movementos e accións e respondendo aos obxectivos propostos, favorecerán o feito de aprender a aprender.

Autonomía e iniciativa persoal. A educación física aborda a autonomía e a iniciativa persoal do alumnado desde varias perspectivas:

* Mellorando o coñecemento do seu propio corpo e do contorno ao estruturar o esquema corporal, así como a percepción do espazo e do tempo, de maneira que se gañe progresivamente autonomía e se fagan os movementos máis ricos e variados.

* Incrementando o nivel de habilidades e de capacidades e, en consecuencia, a autonomía e a iniciativa persoal Utilizando unha metodoloxía que favoreza a exploración: os estilos de ensino que potencian a busca creando dúbidas nos coñecementos adquiridos ata o momento incrementan a capacidade do alumnado para realizar as accións con progresiva autonomía.

1.3. Obxectivos xerais de etapa

- A. Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- B. Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe.
- C. Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lle permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relaciona.
- D. Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e de mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.
- E. Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega, a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura.
- F. Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lle permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- G. Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaz de aplicalos a situacións da súa vida cotiá.
- H. Coñecer e valorar o seu contorno natural, social e cultural, así como as posibilidades de acción e de coidado deste, con especial atención á singularidade de Galicia. Coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galegas.

- I. Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que recibe e elabora.
- J. Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais.
- K. Valorar a hixiene e a saúde, aceptar e aprender a coidar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- L. Coñecer e valorar a flora e a fauna, en especial a presente na Comunidade Autónoma de Galicia, e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- M. Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, o valor da corresponsabilidade no traballo doméstico e no coidado das outras persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- N. Fomentar a educación vial e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

COÑECEMENTO DO MEDIO NATURAL, SOCIAL E CULTURAL

OBXECTIVOS XERAIS DE ÁREA

- * Comportarse de acordo cos hábitos de saúde e coidado persoal que derivan do coñecemento do corpo humano, amosando unha actitude de aceptación e de respecto polas diferenzas individuais (idade, sexo, etnia, características físicas, personalidade).
- * Identificar e analizar as características, organización e interaccións de aspectos relevantes do contorno natural, social e cultural, progresando no dominio de ámbitos espaciais cada vez máis complexos.
- * Promover un sentimento positivo de pertenza aos grupos sociais de referencia: a unha familia, a unha escola... a unha comunidade nacional (Galicia), a un Estado (España), a unha cultura europea e a unha universal, desde posicións solidarias e respectuosas con outras culturas a partir da propia identidade.
- * Identificar o patrimonio natural, cultural, histórico e artístico galego diferenciándoo do doutras comunidades, identidades e Estados e participando na súa defensa e conservación.
- * Recoñecer, valorar e apreciar a existencia de identidades sociais e culturais diversas con características propias e singulares (costumes, lingua, intereses, celebracións...), tomando conciencia da súa pertenza a unha delas e respectando as outras no marco dos dereitos recoñecidos ás persoas nas declaracións universais e nos documentos lexislativos.
- * Identificar, suscitar e resolver interrogantes e problemas relacionados co contorno usando estratexias de busca, selección e tratamento da información, formulación de hipóteses, comprobación delas, exploración de solucións alternativas e reflexión sobre o propio proceso de aprendizaxe, e tamén mantendo unha actitude crítica ante as fontes de información.
- * Expresar e comunicar os contidos da área de xeito persoal e creativo, seleccionando e interpretando datos, procesos, feitos, etc. e integrando códigos diversos (numéricos, gráficos, cartográficos, artísticos, lingüísticos) procedentes das diferentes linguaxes.
- * Participar activamente no traballo de grupo planificando e realizando tarefas conxuntas, dialogando e argumentando as propias opinións e contrastándoas coas das outras persoas e adoptando un comportamento responsable, construtivo, comprometido e solidario, respectando as regras de organización pactadas e os principios básicos do funcionamento democrático.
- * Identificar, analizar e valorar criticamente a intervención humana no medio e o seu impacto a curto e a longo prazo, adoptando o compromiso individual e

colectivo de actuar na defensa, conservación e recuperación do medio natural e do patrimonio cultural.

* Recoñecer no medio natural, social e cultural, cambios e transformacións relacionados co paso do tempo e indagar algunhas relacións de simultaneidade e sucesión para aplicar estes coñecementos á comprensión doutros momentos históricos.

* Planificar e realizar proxectos e aparellos sinxelos

relacionados coa vida cotiá e familiar cunha finalidade previamente establecida, utilizando os coñecementos das propiedades elementais dalgúns materiais, substancias e obxectos.

* Analizar máquinas e aparellos diversos do contorno (de uso doméstico, laboral...) identificando algúns elementos constitutivos e formas de enerxía necesarias, valorando a contribución da ciencia e da técnica na mellora das condicións de vida familiares e sociais.

* Utilizar de xeito responsable e creativo as TIC e o material relacionado coa experimentación e co traballo de campo para aprender a aprender, para obter información e para compartir coñecementos.

- Buscar unha información dada nunha páxina web .
- Repasar como se debe cubrir o campo de destinatario e remitente nun sobre para enviar unha carta.

BLOQUES DE CONTIDO

COÑECEMENTO DO MEDIO NATURAL, SOCIAL E CULTURAL

O bloque 1. Os seres humanos e a saúde, integra coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes encamiñados ao coñecemento do propio corpo e das interaccións deste cos demais seres humanos e co medio, á prevención das condutas de risco e á toma de iniciativas para desenvolver e fortalecer comportamentos responsables e estilos de vida con calidade e saudables. Recolle tamén o coñecemento de si mesmo para valorarse como ser diferente así como para respectar a diversidade e para facilitar o equilibrio emocional.

O bloque 2. As plantas e os animais, oriéntase basicamente ao coñecemento, respecto e aprecio polos seres vivos, xunto a aspectos relativos aos beneficios e coidados que precisan e ao interese por conservar a biodiversidade da Terra.

O bloque 3. A vida en sociedade, inclúe contidos orientados á comprensión do funcionamento da sociedade a partir da análise de organizacións próximas e dunha aproximación ao coñecemento das institucións galegas, españolas e europeas.

O bloque 4. O medio físico: espazo e materiais, inclúe contidos que van desde a percepción e a representación espacial ata o universo, pasando polo clima e a súa influencia, a auga e o seu aproveitamento, os fenómenos físicos, as substancias e os cambios químicos, así como a capacidade das persoas para actuar sobre eles.

O bloque 5. O paso do tempo, inicia o alumnado a apreciar os cambios e o paso do tempo, inclúe contidos relativos á súa medida e o achegamento á súa conceptualización a partir da historia persoal, do tempo familiar e local, axudando a sentar as bases para un pensamento cronolóxico. Pode tamén abordar a vida noutros tempos (alimentación, as achegas de mulleres e homes relevantes da historia de Galicia, de España e de Europa, o vestiario, as festas, os xogos infantís, algúns aspectos do patrimonio artístico galego...) a partir da caracterización dalgunhas sociedades de épocas históricas.

O bloque 6. Máquinas, aparellos e tecnoloxías, inclúe os contidos que se refiren á alfabetización nas tecnoloxías a través do traballo con máquinas e aparellos relacionados coa vida doméstica e cotiá, así como coas TIC (tecnoloxías da información e da comunicación). Este bloque desenvolverá a participación igualitaria de nenas e nenos na utilización de aparellos, máquinas e tecnoloxías coa finalidade última de formar unha cidadanía activa e unhas persoas participativas, críticas, responsables e intelixentes no seu uso.

CONTIDOS DO TERCEIRO CICLO

Bloque 1. Os seres humanos e a saúde

Identificación dos diferentes aparellos e sistemas do corpo humano recoñecendo as súas funcións principais.

* Recoñecemento da nutrición como unha función vital para os seres humanos. Identificación dos aparellos relacionados con ela (aparellos respiratorio, dixestivo, circulatorio e excretor).

* Recoñecemento das características básicas do sistema reprodutor humano e das diferenzas entre sexos, identificando, a grandes trazos, en que consiste a fecundación e os procesos que se dan durante o embarazo, parto e nacemento dun ser humano, e apreciando na sexualidade humana a función afectiva e reprodutora.

* Descrición dos sentidos e do sistema nervioso e valoración da súa importancia na relación co medio e co resto dos seres humanos.

* Valoración positiva dos hábitos de hixiene e dos estilos de vida saudable.

* Actitude crítica ante os factores e prácticas sociais que favorecen ou dificultan un desenvolvemento saudable e un comportamento responsable.

Valoración do impacto que producen sobre a saúde as accións dos seres humanos no medio (son e contaminación acústica, contaminación do aire...).

* Identificación dos riscos do consumo de alcohol, tabaco, drogas... Busca de información, expresión razoada da propia opinión contrastándoa coas opinións das compañeiras e dos compañeiros, recollida da información e conclusións en folletos, murais, carteis, páxina web...

* Aceptación e práctica das normas sociais referidas á saúde, hixiene, alimentación, protección e seguridade persoal. Coñecemento de actuacións relacionadas cos primeiros auxilios para saber axudarse e axudar as demais persoas.

* Recoñecemento e análise da relación existente entre os cambios que comporta o crecemento e as relacións coas outras persoas: amizades, familia...

* Identificación das características persoais e dos trazos de identidade propios. Coñecemento de si mesma e de si mesmo para facilitar o equilibrio emocional valorándose como diferente e respectando a diversidade. Desenvolvemento da autoestima, da autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e da iniciativa na toma de decisións.

Bloque 2. As plantas e os animais.

* Elaboración cooperativa de traballos sobre os seres vivos do contorno próximo e sobre as súas condicións de vida, indicando as concepcións previas e formulando hipóteses, buscando información en fontes variadas -persoas expertas, a internet, enciclopedias, observación directa, monografías...-, seleccionando, tratando e esquematizando esa información, reflexionando sobre o proceso, confrontando coas compañeiras e compañeiros a información e mantendo unha actitude crítica ante as fontes.

* Observación do desenvolvemento das principais funcións vitais de plantas e animais do medio próximo. Identificación da estrutura e dos órganos grazas aos cales poden realizar esas funcións.

* Utilización guiada de claves e de guías de animais e de plantas para a clasificación e identificación dalgunhas especies existentes en Galicia.

- * Observación e rexistro dalgún proceso asociado á vida dos seres vivos, logo de planificación do proceso, elección de instrumentos adecuados, tratamento dos datos obtidos e contraste de observacións. Comunicación oral e escrita de resultados empregando soportes textuais variados.
- * Sensibilidade pola precisión e o rigor na observación de animais e de plantas.
- * Identificación da célula como unidade fundamental dos seres vivos. Uso guiado de medios tecnolóxicos e do microscopio para a observación dalgunha delas.
- * Utilización de lupas binoculares e doutros aparellos de laboratorio para observar animais e plantas ou algunha das súas partes, respectando as normas de uso e de seguridade dos instrumentos e dos materiais de traballo.
- * Preparación conxunta de itinerarios e saídas para a observación de seres vivos do contorno, utilización básica de diarios de campo, elaboración guiada de documentos que recollan o observado empregando linguaxes variadas (despois de poñer en común as observacións realizadas). Valoración da orde e da estética na presentación de documentos e traballos.
- * Diferenciación entre as plantas e animais e outras formas de vida presentes no contorno (bacterias, virus, algas e fungos).
- * Valoración da biodiversidade, interese pola súa conservación.

Bloque 3. A vida en sociedade.

- * Participación activa na escola como unha aprendizaxe para a vida en democracia. Recoñecemento da diversidade de opinións e da necesidade do seu intercambio e da difusión de informacións por variadas canles.
- * Análise do funcionamento de organizacións próximas. Comparación coa organización de Galicia e do Estado español. Valoración da participación cidadá nos ámbitos local, autonómico e estatal.
- * Elaboración dun organigrama simple onde se reflicta o funcionamento dunha das entidades públicas estudadas.
- * Aproximación ao coñecemento das institucións españolas e europeas a partir da análise das institucións máis próximas. Observación, identificación e descrición dalgunhas características culturais, demográficas e económicas da sociedade galega e da española. Recoñecemento e valoración da diversidade cultural e lingüística de España.
- * Identificación das raíces propias e dos trazos da cultura (lingua, institucións, festas, xogos, tradicións). Participación en festas, xogos e costumes populares

proprios de Galicia e interese pola súa conservación como sinais de identidade social.

- * Uso de diferentes fontes de información para coñecer algunhas características elementais dos países europeos e para aproximarse ao coñecemento da Unión Europea, intercambiando información coas compañeiras e cos compañeiros para elaborar esquemas (mapas mentais, mapas conceptuais...).

- * Recoñecemento da importancia da emigración no mundo actual.

- * Respecto polas diferenzas e rexeitamento dos estereotipos, dos prexuízos e de calquera tipo de discriminación (por razón de sexo, etnia, cultura, crenza, orixe...), desenvolvendo sentimentos de empatía e respecto cara ás outras persoas.

- * Reflexión sobre as desigualdades no acceso aos bens de consumo no contorno próximo e no mundo.

- * Resolución de problemas relacionados co contorno, usando estratexias de formulación de hipóteses, comprobación destas mediante a busca, a selección e o tratamento da información, exposición de conclusións provisionais, exploración de solucións alternativas e reflexión sobre o proceso seguido, mantendo unha actitude crítica ante as fontes de información.

- * Identificación das responsabilidades das distintas institucións de goberno na resolución de problemas sociais, ambientais, económicos, etc.

- * Identificación e utilización de fontes orais, dixitais, audiovisuais e escritas de xeito progresivamente máis autónomo para informarse sobre aspectos problemáticos do contorno próximo e do mundo (desigualdade de acceso aos bens de consumo, pobreza, traballo infantil...), analizando criticamente as informacións, reflexionando e debatendo sobre as desigualdades e sobre a necesidade do compromiso social e o papel dos dereitos e deberes da cidadanía na construción dun mundo máis xusto.

- * Actitude crítica ante a influencia da publicidade sobre o consumo.

- * Recoñecemento do papel das comunicacións, do transporte e doutros servizos nas actividades persoais, económicas e sociais.

- * Uso das formas de comportamento adecuado (respecto, interese, lectura de avisos, contribución á limpeza...) segundo os espazos (rúa, lugares de lecer, museos, parques...).

Bloque 4. O medio físico: espazo e materiais.

- * Identificación e diferenciación de diferentes representacións (planos, fotografías aéreas, maquetas, mapas, globo...) sobre un espazo.

- * Utilización guiada de planos e de mapas para orientarse e desprazarse, para localizar lugares e itinerarios, aspectos do mundo físico e político, interpretando o cromatismo, as lendas e os signos convencionais máis habituais.
- * Preparación conxunta de visitas e realización de itinerarios para recoñecer elementos da paisaxe e do relevo.
- * Identificación, localización en diferentes representacións cartográficas e descrición dos principais e máis relevantes elementos xeográficos do contorno, de Galicia, de España e do mundo.
- * Recoñecemento da influencia de factores como a actividade humana, os fenómenos meteorolóxicos, a erosión, terremotos e erupcións volcánicas sobre a paisaxe.
- * Valoración da diversidade e riqueza das paisaxes do territorio galego e español e interese por coñecer paisaxes doutros lugares.
- * Utilización das TIC e doutras fontes para recoller información sobre outros lugares, comunicar con outras comunidades ou poboacións da mesma comunidade, para comparar diferentes ambientes, paisaxes, modos de vida, costumes... e esquematizar a información con diversas estratexias.
- * Lectura e interpretación do tempo atmosférico en distintas representacións. Diferenciación entre tempo meteorolóxico e clima. Influencia do clima na paisaxe e na actividade humana. Recoñecemento das principais características do clima galego.
- * Valoración de actuacións que contribúen á conservación do medio e á sustentabilidade.
- * Exploración do territorio na busca de actuacións humanas axeitadas ou rexeitables.
- * Identificación da Terra como un planeta do sistema solar. Manexo de programas de simulación no ordenador que o mostren.
- * Realización de experiencias sinxelas para estudar as propiedades dalgúns aspectos do medio físico, partindo dunha pregunta ou problema de interese para o alumnado (formulando hipóteses, confrontándoas co resto da clase, planificando cooperativamente o proceso de comprobación, prevendo os medios e os instrumentos necesarios, seleccionando os datos útiles, explorando solucións alternativas, predicindo resultados, tirando conclusións, comunicando os resultados e reflexionando sobre o proceso desenvolvido e a aprendizaxe realizada).

- * Respecto polas normas de uso, de seguridade e de conservación dos instrumentos e dos materiais de traballo Comparación e clasificación dalgúns materiais polas súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación, condutividade térmica...).
- * Busca de información sobre rochas e minerais presentes en Galicia. Identificación e clasificación de rochas e minerais polas características observables.
- * Uso de técnicas sinxelas para a separación de compoñentes en mesturas: filtración, destilación, disolución e evaporación.
- * Reflexión sobre as actuacións necesarias para o aproveitamento da auga e o seu uso responsable. Análise dos procesos de depuración e potabilización da auga para o seu uso.
- * Experimentación da flotabilidade dos materiais e obxectos nos líquidos. Utilización de diferentes procedementos experimentais para a medida e comparación de masas e volumes de materiais diversos.
- * Planificación conxunta e realización de experiencias sinxelas e variadas para estudar propiedades dos materiais habituais no contorno e de uso común e o seu comportamento ante a luz, o son, a calor, a humidade, a electricidade, o magnetismo, comunicando o proceso levado a cabo e as conclusións por linguaxes e medios diversos.
- * Observación directa e experimentación dalgúns efectos e cambios que provoca a calor nos materiais: cambios de estado, dilatación e cambio de temperatura.
- * Experimentación coa transmisión do son nos diferentes medios. Sensibilidade ante a contaminación acústica.
- * Predición de cambios no movemento, na forma ou no estado dos corpos por efecto das forzas ou das achegas de enerxía.
- * Recoñecemento das formas de enerxía máis usadas na sociedade actual e a súa clasificación en enerxías renovables e non renovables. Identificación e experimentación de transformacións simples de enerxía.
- * Valoración da importancia de conservar os recursos enerxéticos e non malgastalos. Identificación dalgunhas estratexias de aforro enerxético no contorno propio. O desenvolvemento enerxético sustentable e equitativo.

- * Observación e experimentación de reaccións químicas da vida cotiá e doméstica (combustión, oxidación e fermentación).
- * Identificación de produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo (queimaduras, intoxicacións...). Identificación na etiquetaxe dos símbolos de perigo máis comúns.
- * Identificación dos diferentes tipos de residuos que producimos na sociedade actual. Recoñecemento dos sistemas de redución, reutilización e reciclaxe.

Bloque 5. O paso do tempo.

- * Uso da periodización convencional (idades) e das convencións de datación (antes da nosa era, despois da nosa era).
- * Uso representacións para situar diversos momentos evolutivos e históricos, e para percibir a duración, a simultaneidade e a relación entre acontecementos.
- * Elaboración de ficheiro de vocabulario colectivo específico relacionado cos cambios ao longo do tempo.
- * Identificación e análise dalgúns acontecementos e de mulleres e homes relevantes da historia de Galicia.
- * Caracterización dalgúns sociedades de épocas históricas: prehistórica, clásica, medieval, dos descubrimentos, do desenvolvemento industrial e do mundo no século XX, a partir da análise dos diferentes modos de vida.
- * Identificación dalgúns acontecementos e personaxes (mulleres e homes) relevantes da historia de España.
- * Valoración e respecto polo patrimonio histórico e cultural como fonte de información do pasado e como signo de identidade.
- * Recoñecemento das contribucións da muller ao longo da historia. Identificación do papel dos homes e das mulleres como suxeitos da historia.
- * Utilización de distintas fontes históricas (orais, documentais, patrimoniais), xeográficas, artísticas e outras fontes (prensa, a internet, enciclopedias, biografías, atlas...) para a busca de información de contido histórico, uso de estratexias para a súa organización sistemática e para a súa representación (cronogramas, liña do tempo...), contraste da información coas compañeiras e cos compañeiros, elaboración de informes orais, dixitais ou escritos, bandas de deseño e outros traballos para a comunicación do investigado.

- * Planificación conxunta de visitas a museos ou lugares con vestixios do pasado (castros, mámoas, petróglifos....) como parte do proceso de utilización de fontes históricas para a elaboración de traballos sobre algún aspecto histórico.

- * Realización de arquivos con fotografías, fichas, documentos, imaxes, música, notas de prensa... sobre temas de actualidade. Análise dunha mesma información en diferentes medios.

Bloque 6. Máquinas, aparellos e tecnoloxías.

- * Distinción de modos de produción artesanal e industrial e observación das ferramentas, aparellos, útiles e máquinas implicadas.

- * Investigación sobre a evolución dun obxecto, aparello (teléfono, radio, televisión, ordenador, neveira...) ao longo da historia.

- * Recoñecemento das aplicacións dos obxectos e das máquinas, e da súa utilidade para facilitar a realización de determinadas actividades humanas. Planificación e construción cooperativa de estruturas sinxelas a partir de pezas moduladas que cumpran unha función ou condición para resolver un problema.

- * Elaboración de textos instrutivos e explicativos sobre o manexo seguro dalgún aparello ou obxecto de uso cotián.

- * Interpretación de gráficos e instrucións para a montaxe de obxectos ou aparellos sinxelos.

- * Construción de circuítos eléctricos simples. Identificación dos seus compoñentes e funcións.

- * Comparación de formas de vida e de traballo de diferentes épocas históricas ou sociedades.

- * Valoración da influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e do traballo.

- * Valoración das habilidades manuais implicadas no manexo de ferramentas e aparellos domésticos e non domésticos superando os estereotipos sexistas.

- * Detección de avarías habituais no funcionamento de aparellos cotiáns e domésticos. Identificación dos comportamentos máis adecuados para evitar accidentes (escapes de gas, incendios, inundacións...).

- * Control de riscos no manexo de aparellos e de máquinas. Elaboración de protocolos de uso.

* Utilización de recursos sinxelos proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicar conclusións sobre os traballos realizados, para elaborar informes, para buscar información e para colaborar.

Uso progresivamente autónomo de tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas, etc.). Busca guiada de información na rede e xestión de ficheiros.

* Uso responsable das TIC. Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e o seu poder de adicción.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DO TERCEIRO CICLO

* Identificar algúns dos usos que as persoas fan dos recursos naturais e da enerxía, así como algunhas das consecuencias negativas dos usos inadecuados, valorando o seu impacto a curto e longo prazo. Propor exemplos dos efectos da contaminación sobre as persoas, as plantas, os animais e os seus contornos, así como diferentes formas de previr ou reducir a contaminación do aire, da auga e da terra.

Este criterio pretende avaliar o grao de coñecemento da utilización humana dos recursos naturais e da enerxía, os cambios ocasionados no medio natural, os efectos dalgúns tipos comúns de contaminación e a capacidade de prevención con condutas responsables.

* Recoñecer a diversidade de paisaxes de Galicia e de España e a necesidade de preservar a riqueza paisaxística e patrimonial. Analizar algúns axentes físicos e humanos que conforman as paisaxes, e poñer exemplos do impacto das actividades humanas no territorio ao longo do tempo.

Preténdese medir o coñecemento sobre as características das paisaxes (relevo, clima, vexetación...) de Galicia e de España e a capacidade para establecer comparacións (semellanzas e diferenzas) entre paisaxes, distinguir os elementos fundamentais, coñecer os

principais tipos de asentamento humano e comprender a importancia da intervención humana na modificación ou na conservación das paisaxes naturais.

* Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano, establecendo algunhas relacións fundamentais entre eles e determinados hábitos de saúde.

Trátase de valorar se as nenas e os nenos posúen unha visión xeral do funcionamento do corpo humano, indicando os órganos, aparellos e sistemas (a súa

localización, forma, estrutura, funcións principais, coidados, etc.). Do mesmo xeito, valorárase se relacionan determinadas prácticas e hábitos co adecuado funcionamento do corpo. Avaliarase se recoñecen as repercusións dos hábitos incorrectos sobre a saúde.

* Identificar, describir e analizar procesos de cambio e transformacións (sociais, culturais, económicas e tecnolóxicas) no contorno, provocadas polo incremento das comunicacións e dos bens e servizos, reflexionando sobre as causas da desigualdade no acceso a eles.

O criterio pretende avaliar a capacidade do alumnado para analizar os cambios de todo tipo que as comunicacións e os transportes teñen provocado nas actividades persoais, económicas e sociais do contorno e os cambios que sobre a vida das persoas introduciron as novas actividades económicas. Tamén a capacidade

de recoñecer as diferenzas que aínda persisten nas

formas de vida entre un medio rural e un medio urba-

no, entre comunidades e entre uns países e outros, e a necesidade de superar as desigualdades que o acceso a bens e servizos provocan.

Valorárase a capacidade de reflexionar sobre as múltiples relacións que permiten as TIC.

* Recoñecer e valorar a diversidade cultural e lingüística de Galicia e de España.

Quérese avaliar a capacidade de recoñecer as manifestacións de identidade propia e de valorar a diversidade cultural, identificando e respectando as manifestacións culturais do contorno como formas de cohesión social e de pertenza a grupos concretos.

* Describir os mecanismos de funcionamento e de participación propios das sociedades democráticas aplicados aos principais órganos de goberno de diferentes institucións (escolares, municipais, autonómicas, estatais e comunitarias), valorando o interese da xestión dos servizos públicos para a cidadanía. Este criterio pretende avaliar se as alumnas e os alumnos valoran a importancia da participación democrática, e se recoñecen os órganos de goberno dalgúns instancias administrativas públicas, a súa organización básica e as funcións que cumpren na vida da cidadanía.

Así mesmo, valoráranse os comportamentos de participación e asunción de responsabilidades para favorecer a convivencia na aula e a participación nos órganos de goberno do centro.

* Utilizar e interpretar planos e mapas para orientarse, situar aspectos do contorno e desprazarse adecuadamente. Elaborar planos, maquetas e esquemas sinxelos como un medio de análise do territorio próximo.

Avalíase a competencia para interpretar representacións gráficas do espazo e a aplicación que o alumnado fai dos seus coñecementos. Terase en conta a capacidade para elaborar planos, maquetas e esquemas como un medio para analizar elementos do territorio e comunicar os resultados desas observacións e interpretacións.

* Obter información para identificar características significativas da sociedade nalgúns épocas pasadas e situar os feitos relevantes utilizando liñas do tempo, cronogramas, utilizando diferentes tipos de fontes (orais, escritas, dixitais, patrimoniais...) Téntase comprobar se o alumnado é quen de buscar información para identificar algúns restos, usos, costumes, actividades, ferramentas... como indicadores de formas de vida características de determinadas épocas históricas concretas.

* Planificar e realizar sinxelas investigacións para estudar o comportamento dos corpos ante a luz, a electricidade, o magnetismo, a calor ou o son e saber comunicar os resultados.

Este criterio trata de avaliar a aptitude para realizar de forma guiada experiencias sinxelas e pequenas investigacións sobre diferentes fenómenos físicos e químicos controlando, planificando e compartindo o proceso coas compañeiras e cos compañeiros e reflexionando sobre o proceso desenvolvido.

* Planificar a construción de obxectos e aparellos cunha finalidade previa, utilizando fontes enerxéticas, operadores e materiais apropiados, e realizala coa habilidade manual necesaria, combinando o traballo individual e en equipo, velando pola propia seguridade e a das demais persoas.

Avaliarase a capacidade para planificar e realizar proxectos de construción dalgún obxecto ou aparello, seleccionando, se cómpre, as fontes enerxéticas máis idóneas para o seu funcionamento e os materiais pertinentes, amosando coñecemento dalgúns operadores (roda, freo, interruptor, engrenaxe, resorte, polea, manivela, panca, etc.) e a habilidade manual necesaria. Así mesmo, valorarase se o alumnado amosa una actitude cooperativa, non-discriminatoria e igualitaria no traballo en equipo, apreciando o coidado pola seguridade propia e a das demais persoas.

* Resolver problemas e responder preguntas sobre aspectos do medio galego usando diferentes fontes, elaborando a información, tirando conclusións e comunicando as posibles solucións e respostas. Trátase de comprobar se as nenas e os nenos son quen de identificar e formular preguntas e problemas no medio próximo; se adiantan hipóteses; se as comprobán usando fontes diversas

(enquisas, observacións, imaxes, documentos...); se seleccionan, tratan, contrastan a información e a recollen (en gráficos, táboas, textos escritos, imaxes, esquemas...); se tiran conclusións e comunican as solucións e respostas usando diversas linguaxes.

* Elaborar un traballo, utilizando soporte papel e dixital, sobre aspectos ou situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, a internet), establecendo un plan de traballo e comunicando a información e as conclusións finais.

Trátase de avaliar a capacidade do alumnado para, partindo das súas concepcións previas sobre temas ou aspectos do contorno, buscar, seleccionar, analizar, contrastar, tratar, esquematizar e organizar información concreta e relevante, comparar o que se atopou coas compañeiras e cos compañeiros, comunicar a información utilizando diversas linguaxes e reflexionar sobre o proceso.

Atenderase especialmente á presentación ordenada, clara e limpa do traballo, ao uso de linguaxes variadas, así como á capacidade para colaborar durante as diferentes fases do seu proceso de elaboración

EDUCACIÓN FÍSICA

OBXECTIVOS DE ÁREA

Coñecer, aceptar e valorar o propio corpo e a actividade física como medio de exploración e de gozo das propias posibilidades motrices, de relación coas demais persoas e como recurso para organizar o tempo de lecer.

* Utilizar as propias capacidades motrices, habilidades e destrezas e o coñecemento que o alumnado posúe da estrutura e funcionamento do corpo para adaptar o movemento ás circunstancias e condicións de cada situación. Utilizar os recursos expresivos do corpo e do movemento de xeito estético e creativo, comunicando sensacións, emocións, ideas e estados de ánimo.

* Regular e dosificar o esforzo, asumindo un nivel de auto exixencia acorde coas posibilidades de cadaquén e coa natureza da tarefa que se está a realizar.

* Apreciar a actividade física para o benestar, manifestando unha actitude responsable cara a si e cara ao resto das persoas e recoñecendo os efectos da actividade física, da hixiene corporal, da alimentación e dos hábitos posturais sobre a saúde e a calidade de vida.

* Participar en actividades físico-deportivas compartindo proxectos, establecendo relacións de cooperación para acadar obxectivos comúns, resolvendo por medio do diálogo os conflitos que poidan xurdir e evitando discriminacións por características persoais, de xénero, sociais e culturais.

* Coñecer e valorar a diversidade de actividades físicas, lúdicas e deportivas como elementos culturais, amosando unha actitude crítica, tanto desde a óptica de participante como desde a de público.

* Adquirir, elixir e aplicar principios e regras para resolver problemas motores e actuar de xeito eficaz e autónomo na práctica de actividades físicas, deportivas e artístico-expresivas.

* Coñecer e practicar xogos, deportes e/ou bailes tradicionais propios da cultura galega, amosando interese pola indagación neste eido e pola súa difusión e valorando as repercusións que teñen na nosa sociedade

BLOQUES DE CONTIDO

Desde esta perspectiva, a área de educación física

divídese en cinco bloques de contidos:

No primeiro bloque, O corpo: imaxe e percepción,

trátanse as capacidades perceptivas. Veñen representadas polo esquema corporal, co coñecemento das partes do corpo e das súas posibilidades de movemento; pola

percepción do espazo e pola do tempo. Tamén se inclúen neste bloque o equilibrio, debido á relación que ten coa percepción, o ton muscular (preciso para adoptar posturas cotiás) e a capacidade para relaxarse, así como a respiración.

A percepción do contorno comprende a do espazo e a do tempo, aspectos que evolucionan paralelamente ao desenvolvemento madurativo das nenas e dos nenos entre os 6 e os 12 anos (período de operacións concretas), idades de referencia da educación primaria. O equilibrio, pola súa banda, está en estreita relación coa actividade tónica e postural, aspectos presentes no esquema corporal.

O segundo bloque, Habilidades motrices, céntrase nos aspectos cuantitativos do movemento, nas habilidades e na coordinación, capacidades que lle permiten ao alumnado moverse con eficacia e con eficiencia, facilitando a adaptación a situacións motrices complexas. A coordinación mellórase con gran cantidade e variedade de movementos, polo que vai estar moi relacionada coa adquisición das habilidades.

O terceiro bloque, Actividades físicas artístico expresivas, abrangue aspectos relacionados coa expresividade e coa comunicación utilizando o propio corpo a través do movemento. Aquí englóbanse o ritmo, os bailes e danzas, a expresión, a imitación, a representación e a dramatización. O ritmo mellora a percepción temporal, polo que se relaciona co primeiro bloque de contidos. Desenvolverase a través de actividades con música, bailes, danzas ou coreografías, en función da idade do alumnado.

Outro dos aspectos específicos da expresión corporal é a dramatización e a comunicación a través do corpo. Esta incentivarase coa utilización de obxectos e coa interacción con outras persoas para representar personaxes, ideas, emocións, sentimentos, situacións... Valorarase especialmente a superación do medo ao ridículo, o respecto polas execucións alleas, a participación e o gozo practicando estas actividades. Favorecerase a creatividade incentivando o alumnado para que se exprese por medio de acción de acordo cuns estímulos dados e para que elabore coreografías en grupo xa nos últimos cursos.

O cuarto bloque, Actividade física e saúde, engloba todos aqueles contidos relacionados coa mellora da saúde e da calidade de vida en que a educación física pode influír. Algúns dos aspectos deste bloque son a hixiene (tanto corporal como postural), a alimentación, a condición física enfocada á saúde (que se relaciona co segundo bloque), a adopción de medidas de seguridade e a prevención de accidentes.

A hixiene corporal estará presente desde idades temperás. Fomentarase a hixiene do propio corpo, facendo fincapé no aseo e no cambio de roupa despois da sesión de educación física, buscando a perduración deste hábito ao longo da vida. En canto á hixiene postural, traballarase a aprendizaxe de posturas correctas, tanto

relacionadas co exercicio físico coma coa vida cotiá. A alimentación ten especial relevancia na actualidade, xa que nos últimos anos se incrementaron os problemas relacionados cos hábitos alimenticios e coa falta de práctica de actividade física (anorexia, obesidade...); por iso ten que levarse a cabo un labor de concienciación en todos os ciclos como base para unha aprendizaxe ao longo da vida. Finalmente,

as nenas e os nenos destas idades deben ser responsables con respecto á práctica da educación física e o deporte e coñecer certos parámetros (quecemento, relaxación, dosificación...) que evitarán accidentes e riscos innecesarios.

O quinto bloque, Xogos e deportes, presenta contidos relacionados co xogo e coas actividades deportivas, entendidos como manifestacións culturais da motricidade humana. O xogo pode ser un recurso metodolóxico ou un contido con sentido propio, con fin en si mesmo. Neste caso priorízanse aspectos relativos á práctica de xogos e de deportes, á realización de xogos populares e tradicionais galegos e ao respecto polas normas e polas compañeiras e compañeiros. O xogo está presente case desde o nacemento e vai evolucionando coa persoa. Antes, o xogo usábase cando non se estaba a traballar, como distensión, mais as correntes pedagóxicas actuais indican que é unha boa maneira de conseguir os obxectivos previstos (xogo como medio). Utilizaranse estratexias de cooperación, de oposición e de cooperación/oposición, experimentando a tensión intrínseca do xogo, aceptando a vitoria e a derrota, amosando respecto polo resto das persoas que xogan e polas normas e regras. Os xogos populares tradicionais de Galicia estarán presentes en todos os ciclos desta etapa educativa, de maneira que a área contribúa á conservación da cultura galega

CONTIDOS DO TERCEIRO CICLO

Bloque 1. O corpo: imaxe e percepción.

- * Interiorización da imaxe e do esquema corporal, representación e uso dos elementos orgánico-funcionais no movemento.
- * Control corporal en situacións motrices complexas: utilización da capacidade de tensión e de relaxación.
- * Adquisición dunha axeitada mecánica respiratoria, valorando a súa importancia.
- * Adaptación da postura ás necesidades expresivas e motrices de xeito eficiente, fluído e harmónico.
- * Execución de movementos de certa dificultade cos segmentos corporais dominantes e non dominantes.

- * Realización de equilibrio estático, dinámico e con obxectos en situacións complexas e descoñecidas.
- * Estruturación e organización espacio-temporal en accións e en situacións motrices complexas.
- * Valoración e aceptación da propia realidade corporal, reflexionando criticamente acerca das mensaxes proporcionadas polos medios de comunicación.
- * Seguridade, confianza e autonomía persoal.

Bloque 2. Habilidades motrices.

- * Adaptación das habilidades motrices básicas e específicas a diferentes situacións.
- * Uso das habilidades motrices básicas aplicadas a actividades deportivas e rítmicas complexas con eficiencia e creatividade.
- * Aplicación de habilidades específicas en iniciación deportiva de maneira óptima.
- * Dominio motor e corporal, seguridade e autonomía en medios diversos: natural, acuático, a neve...
- * Acondicionamento físico xeral orientado á mellora da execución das habilidades motrices.
- * Práctica de coordinacións globais e específicas en situacións complexas.
- * Valoración do traballo ben executado desde o punto de vista motor.
- * Disposición favorable para participar en actividades físicas diversas, esforzándose e aceptando as diferenzas no nivel de habilidade.

Bloque 3. Actividades físicas artístico-expresivas.

- * Concienciación e uso axeitado das posibilidades expresivas e comunicativas da linguaxe corporal.
- * Elaboración de composicións grupais representando situacións variadas e atendendo a diferentes estímulos.
- * Expresión e comunicación de sentimentos e de emocións individuais e grupais a través do corpo, do xesto e do movemento.
- * Representacións e improvisacións artísticas por medio da linguaxe corporal e coa axuda de obxectos e materiais.
- * Composición de movementos variados a partir da combinación de estímulos rítmicos e musicais Execución de bailes e de danzas e elaboración de coreografías.

- * Participación desinhibida en situacións de comunicación corporal e de respecto ante as execucións alleas.

- * Valoración da expresión e da comunicación corporal como importantes para a educación integral.

Bloque 4. Actividade física e saúde.

- * Autonomía na hixiene corporal e adquisición de hábitos posturais axeitados na vida cotiá e na actividade física.

- * Busca de información e análise crítica sobre aspectos alimentarios (proteínas, carbohidratos, lípidos...) para unha vida saudable.

- * Recoñecemento dos efectos beneficiosos da actividade física na saúde, identificación e rexeitamento das prácticas pouco saudables.

- * Incremento da condición física co obxectivo de mellorar a saúde.

- * Prevención de lesións na actividade física: quecemento, dosificación do esforzo, recuperación/relaxación, primeiros auxilios...

- * Utilización correcta e respectuosa do contorno, adoptando medidas de seguridade e de prevención de accidentes na actividade física.

- * Actitude favorable cara á actividade física con relación á saúde.

Bloque 5. Xogos e deportes.

- * Recoñecemento do xogo e do deporte como fenómenos sociais e culturais: tipos de xogos e de actividades deportivas.

- * Aceptación e respecto cara ás normas, cara aos regulamentos, cara ás estratexias e cara ás persoas que participan no xogo, así como cara ao papel que corresponda desempeñar.

- * Realización de xogos e de actividades deportivas de diversas modalidades e de dificultade crecente.

- * Recompilación de información sobre xogos e deportes populares, autóctonos e tradicionais de Galicia e práctica destes.

- * Utilización axeitada e valoración das estratexias básicas do xogo: cooperación, oposición e cooperación/oposición.

- * Valoración do esforzo persoal e do colectivo nos diferentes tipos de xogos e actividades deportivas á marxe de preferencias e de prexuízos.

* Aprecio do xogo e do deporte como medio de desfrute, de relación, de saúde e de ocupación do tempo de lecer.

CRITERIOS DE AVALIACION

Terceiro ciclo.

* Axustar as accións do corpo aos cambios nas condicións da actividade, de maneira económica e eficaz, incidindo nos mecanismos de percepción, de decisión e de control motor.

Trátase de comprobar o axuste do alumnado ás condicións e características específicas de cada situación motriz, dado que é preciso escoller o patrón motor axeitado en cada momento coa maior economía para cumprir o obxectivo proposto (eficiencia), atendendo aos mecanismos da aprendizaxe motora.

* Adaptar os desprazamentos, saltos e xiros a diferentes contornos que poidan presentar incerteza, sexan coñecidos ou descoñecidos.

Preténdense avaliar as habilidades básicas, buscando adaptalas a condicións de execución cada vez máis complexas, así como a outros medios: medio natural, medio acuático... Valorarase a variedade de desprazamentos (carreira, cuadrupedia, reptación, propulsión...), de saltos (con ou sen carreira previa, cunha perna, coas dúas...) e de xiros (nos eixos lonxitudinal,

transversal e antero-posterior).

* Lanzar, pasar e recibir pelotas ou outros móbiles de maneira controlada nos xogos ou actividades motrices e deportivas que o requiran, axustándose axeitadamente á situación no terreo de xogo, ás distancias e ás traxectorias.

Compróbase o dominio que ten o alumnado das manipulacións e do manexo de obxectos e de móbil e sen situacións de xogo e interatuando co resto das persoas participantes, tanto do equipo propio coma do contrario. Avaliarase a coordinación no lanzamento (adiantar a perna contraria ao brazo de lanzar); a adecuación deste ás condicións variables de cada situación motriz; a orientación do corpo en función da traxectoria, da dirección e da velocidade do móbil e a capacidade de anticipación.

* Incrementar globalmente a condición física, axustando a súa actuación ao coñecemento das propias posibilidades e limitacións corporais e de movemento.

Valórase se o alumnado amosa unha predisposición de cara á mellora das súas capacidades físicas básicas. Farase especial fincapé en comprobar a dosificación do

esforzo en función da propia capacidade, adaptando o exercicio ás posibilidades e limitacións.

* Construír composicións grupais interaccionando coas demais persoas, utilizando os recursos expresivos do corpo e do movemento, dos materiais e dos obxectos e atendendo a estímulos musicais, plásticos ou verbais.

Avalíase se os nenos e as nenas son capaces de expresar individualmente gran variedade de situacións, de ideas, de emocións, de sentimentos, de estados de ánimo, de mensaxes... por medio da linguaxe corporal e apoiándose en varios aspectos e materiais.

Con este criterio valórase tamén a capacidade para adecuarse a outras persoas e crear grupalmente un pequeno «espectáculo». Teranse en conta a creatividade, a soltura e a desinhibición.

* Identificar algunhas das relacións que se establecen entre a práctica correcta e habitual da actividade física e a mellora da saúde e da calidade de vida e actuar de acordo con elas.

Quérese verificar se os alumnos e as alumnas son conscientes da relación que existe entre a actividade física practicada de forma coherente, axeitada e habitual e a mellora da saúde e da calidade de vida. Comprobarase a predisposición cara á realización de exercicio físico, cara á adopción de posturas correctas, cara á adquisición de hábitos de hixiene, cara á alimentación e hidratación axeitadas, cara á adopción de medidas de seguridade, cara ao rexeitamento de prácticas pouco saudables (inxestión de substancias nocivas, actividades físicas perigosas...) e cara á prevención de accidentes ao realizar actividade física.

Valorarase o interese por buscar información variada e en distintos medios, así como a capacidade de reflexión crítica sobre as mensaxes que estes medios acheguen.

* Actuar coordinada e cooperativamente coas persoas que compoñen o propio equipo para resolver retos ou opoñerse ás do equipo contrario nun xogo ou actividade deportiva colectiva, establecendo relacións construtivas e equilibradas.

Preténdense avaliar as relacións e interaccións coas demais persoas participantes nos xogos e deportes realizados. Atenderase ás accións de cooperación e de oposición (comunicación e contra comunicación motriz) e á axeitada ocupación do terreo de xogo.

Terase en conta que as relacións entre as persoas participantes dun e doutro equipo sexan respectuosas, equilibradas e non discriminatorias.

* Identificar como valores fundamentais dos xogos e das actividades deportivas o esforzo persoal e as relacións co grupo, resolvendo de forma crítica as situacións conflitivas que poidan xurdir.

Avalíase se as alumnas e os alumnos valoran o esforzo nos xogos e nos deportes practicados, o xogo

limpo, as relacións coas demais persoas e a resolución pacífica dos conflitos e das desavinzas xurdidas.

Prestaráselles atención á expresión de opinións, ao diálogo, ao debate e á adopción de criterios propios, así como á comprensión do punto de vista do resto das persoas, máis ca aos resultados da propia actividade (gañar ou perder).

* Coñecer, practicar e valorar xogos e deportes populares tradicionais de Galicia, recompilando información sobre eles e interesándose pola súa conservación.

Búscase comprobar que o alumnado recompila e achegue información sobre xogos e xoguetes, deportes, danzas ou bailes propios da nosa comunidade autónoma, facendo para iso traballo de campo, utilizando as TIC, a biblioteca da aula, a do centro, a municipal ou calquera outro medio. Avaliarase a práctica das ditas actividades e o interese pola súa transmisión e conservación.

METODOLOXÍA XERAL

Seguindo o **Decreto 130/2007, do 28 de xuño, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia** a incorporación das competencias básicas no currículo da educación primaria require reconsiderar a práctica educativa para permitirlle ao alumnado integrar as súas aprendizaxes relacionándoas con diferentes tipos de contidos (conceptos, destrezas e actitudes), usar eses contidos con efectividade cando cumpra e aplicalos a situacións e contextos variados. Consecuentemente, a práctica educativa debe:

* Salientar aquelas aprendizaxes básicas e imprescindibles e seleccionar aqueles contidos que sexan máis relevantes para acadar competencias; os contidos esenciais deberán ser considerados e analizados desde a óptica da utilidade para formar cidadás e cidadáns cos perfís necesarios para moverse con adecuación, responsabilidade e liberdade no mundo actual.

* Dotar os contidos dun enfoque integrador promovendo a globalización.

* Centrarse na funcionalidade, orientando as aprendizaxes cara á súa aplicación en contextos diferentes e diversificados e conseguindo que as nenas e os nenos desenvolvan diversos xeitos de actuación e adquiran a capacidade de enfrontarse a situacións novas.

* Procurar que o alumnado aprenda a aprender (participe na planificación e na toma de decisións sobre o traballo, controlando os procesos, usando conscientemente estratexias de aprendizaxe e sendo progresivamente máis autónomo)

Favorecer o traballo cooperativo e a práctica vivenciada da participación, compromiso democrático e resolución pacífica de conflitos.

* Permitirlle ao alumnado moverse con seguridade entre a superabundancia e rápida renovación da información, fomentando habilidades para a busca, selección, procesamento, tratamento e comunicación dela.

Todo isto permite inferir certos principios, estratexias metodolóxicas, fórmulas organizativas:

* Na educación primaria deberán utilizarse dúas estratexias metodolóxicas básicas: o desenvolvemento en espiral e a globalización.

* A metodoloxía proposta, que será global, será activa, entendendo por tal tanto a actividade mental coma física que potencie a construción de aprendizaxes significativas.

* A autorregulación das aprendizaxes por parte do alumnado forma parte fundamental das prácticas educativas actuais.

* Os modelos de ensino-aprendizaxe deben atender á diversidade do alumnado, tanto na práctica docente coma na selección de contidos.

* A aprendizaxe é un proceso interactivo no cal cómpre a participación activa e dinámica das nenas e dos nenos, que achegarán as súas habilidades, destrezas, actitudes, conceptos, intereses, xunto ás do resto de compañeiras e compañeiros, nun ambiente de cooperación.

* Por conseguinte, o alumnado reorganizará os seus coñecementos, coa axuda do grupo, á luz da nova información.

Cómpre utilizar, pois, na escola, métodos que lles permitan aos rapaces e ás rapazas identificar a necesidade de información, localizala, seleccionala e recoñecer as fontes e os recursos máis apropiados, así como responsabilizarse do seu uso ético e adecuado.

Son precisos enfoques didácticos que lle permitan ao alumnado utilizar cada vez máis autonomamente as bibliotecas e as TIC como recursos de aprendizaxe.

No desenvolvemento da autonomía na aprendizaxe inflúen aspectos como que o alumnado encontre sentido ao traballo que debe realizar, o coñecemento dos

obxectivos e finalidades que se pretenden acadar, a consciencia dos propios erros e a busca de recursos necesarios para superalos.

Neste proceso o rol do profesorado é moi importante:

actúa como guía e mediador para facilitar a construción de aprendizaxes; utiliza contextos cotiáns, familiares e habituais para que o alumnado aprenda comprobando o interese e a utilidade do que aprende, de maneira que poidan transcender do contexto en que se produciron e ser aplicadas a contextos múltiples; crea un contorno seguro e un ambiente motivador.

A avaliación concíbese como reguladora da aprendizaxe e será formativa. A información que xere a avaliación debe orientar o proceso educativo e indicarlles

a profesorado e alumnado onde están respecto ás competencias e aos obxectivos establecidos e facilitar a intervención na mellora deste proceso. A avaliación non se debe reducir a comprobar os resultados da aprendizaxe; trátase dunha avaliación continua que precisa estar presente en todos os aspectos e momentos do proceso de ensino-aprendizaxe. Neste contexto, as alumnas e os alumnos deberán poder achegar as súas propias valoracións a través da autoavaliación e da coavaliación.

En síntese, para a educación primaria precísanse métodos que permitan aprender desde a realidade e desde as concepcións previas, desde unha ollada ao contorno con curiosidade e interese, desde a diversidade, desde un plan común, compartido e conxunto; cómpren métodos que favorezan que as nenas e os nenos traballen man con man e mente con mente, fagan conxuntamente, cooperen, progresen ao seu propio ritmo, aprendan a aprender... acadando cada vez maior autonomía, posibilitando unha auténtica comunicación na aula e sendo protagonistas da súa propia aprendizaxe.

TAREFAS POR BLOQUES. ACTIVIDADES-CONTIDOS.

BLOQUE O

TAREFA INICIAL

ACTIVIDADE: MOTIVADORA E DE ORGANIZACIÓN DO CURSO

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓNS DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓNS AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓNS
Exercicio 1	Reunión cos avós	Actividade motivadora	PDF	Inicio do bloque	Ocultar ao alumnado picando enriba de 	Presentación de fotografías.	Subila no apartado: a tarefa en imaxes
Exercicio 2	Formar o nome da protagonista	Actividade motivadora	PDF	Inicio do bloque	Ocultar ao alumnado picando enriba de 	Nome	Pegar na aula
Exercicio 3	Carta: organización, redacción e envío	Actividade motivadora	PDF	Inicio do bloque	Ocultar ao alumnado picando enriba de 	Carta, sobre..	Material para o alumnado
		Crónica periodística	PDF	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 4	Escoitar a presentación de Galocha	A historia de Galocha		Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de 	diálogo	
Exercicio 5	Escoitar a historia sobre a	A historia de		Actividades			

	orientación de Galocha	Galocha		e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de 	diálogo	
Exercicio 6	Foro de presentacións	Foro de presentacións	Foro	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	presentacións	revisión
Exercicio 7	Qué sabemos sobre a orientación	Qué sabemos sobre a orientación	Base de datos	Que hai no teu maxín?	Visible para o alumnado		
Exercicio 8	Visionar o vídeo sobre orientación	La orientación en la educación	vídeo	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	diálogo	
Exercicio 9	Crear un blog	Creación dun blog de aula	PDF	Actividades e exercizos para o docente	Visible. Añadir url do blog no bloque unha vez creado.	Blog de aula	
		Tutorial crear un blog	PDF	Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado		
Exercicio 10	Organizar ao alumnado na práctica	Organización en equipos	PDF	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de	Taboa cos equipos	Aula e pavillón

Exercicio 11	Roles do alumnado	Roles	PDF	Actividades e exercizos para o alumnado	 Visible para o alumnado	Taboa con equipos e roles	Aula e pavillón
Exercicio 12	Que imos aprender?	Que imos aprender?	PDF	Que imos aprender?	Visible para o alumnado	Debate	

BLOQUE 1

TAREFA : O CORPO HUMANO

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓNS DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓNS AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓNS
Exercicio 1	Qué sabemos sobre os ósos	Ideas previas	Base de datos	Qué hai no teu maxín	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 2	Qué sabemos sobre os músculos	Ideas previas	Base de datos	Qué hai no teu maxín	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 3	Qué sabemos sobre osos, músculos e articulacións	Ideas previas Freemind	PDF	Qué hai no teu maxín	Visible para o alumnado	Mapa en Freemind colectivo	
		Guía Freemind	PDF	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 4	Qué sabemos sobre o exercizo físico e a saúde	Ideas previas	Base de datos	Qué hai no teu maxín	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 5	Foro da tarefa	foro	foro	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Uso en caso de dúbidas	
Exercicio 6	O quecemento	quecemento	web	Onde buscamos,	Visible para o	Diario de aula	

				ligazóns de obrigada consulta	alumnado		
Exercizo 7	Atlas do corpo	Atlas do corpo	flash	Onde buscamos, ligazóns de obrigada consulta	Visible para o alumnado	Diario de aula	
Exercizo 8	O cerebro e o sistema nervioso			Onde buscamos, ligazóns de obrigada consulta	Visible para o alumnado	Diario de aula	
Exercizo 9	Ósos, articulacións e músculos		web	Ligazóns recomendadas para ampliar e reforzar contidos	Visible para o alumnado	Diario de aula	
Exercizo 10	O corpo con Lubinubi		web	Ligazóns recomendadas para ampliar e reforzar contidos	Visible para o alumnado	Diario de aula	
Exercizo 11	O corpo en movemento		web	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Diario de aula	
Exercizo 12	Sesión no pavillón o corpo humano		PDF	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de	Diario de aula	
Exercizo 13	Xogos no pavillón		PDF	Actividades e exercizos para	Ocultar ao alumnado	Diario de aula	

				o docente	picando enriba de		
Exercicio 14	A oca da condición física		PDF	Actividades e exercizos para o docente	 Ocultar ao alumnado picando enriba de	Diario de aula	
Exercicio 15	Exercicio físico e saúde			Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Diario de aula	
Exercicio 16	Alimentación equilibrada		WEB	Ligazóns recomendadas para ampliar e reforzar contidos	Visible para o alumnado	Diario de aula	
Exercicio 17	Traballo de investigación sobre o corpo humano		Actualización dun ficheiro PDF/ DOC		Visible para o alumnado	Biblioteca de aula	
Exercicio 18	Deseñar unha sesión de Educación Física		PDF	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Levalas a práctica no pavillón	
Exercicio 19	O noso corpo e a túa opinión		Retroalimentación	As nosas conclusións	Visible para o alumnado		

BLOQUE 2

TAREFA 2

ACTIVIDADE: FLORA E FAUNA GALEGA

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓN DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓN AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓN
Exercicio 1	Que sabemos sobre a flora e a fauna galegas?	Qué sabemos	Base de datos	Qué hai no teu maxín	Lectura do traballo dos compañeiros	Lectura do traballo dos compañeiros	Diario de aula
Exercicio 2	Qué imos aprender	Qué imos aprender	PDF	Qué imos aprender	Lectura en gran grupo		Diario de aula
Exercicio 3	A historia dos gardas forestais	Tarefa alumno	Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Biblioteca de aula	Diario de aula
			PDF	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de 	blog	
Exercicio 4	APRAFOGA		IMAXE	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Webgrafía da aula	Diario de aula Diario de aula
			PDF	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de 		
Exercicio 5	MAPAS DA REDE NATURA 2000		Tarefa	Actividades e exercizos para o	Visible para o alumnado	Póster da aula	Diario de aula

				alumnado			
			PDF	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de 		
Exercizo 6	ZONIFICACIÓN REDE NATURA		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Póster da aula blog	Diario de aula Diario de aula
			PDF	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de 		
Exercizo 7	Identificar árbores		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		Diario de aula
Exercizo 8	Árbores		web	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		Diario de aula
Exercizo 9	Árbores senlleiras	Visionar árbores senlleiras	web	Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado	Biblioteca da aula	Diario de aula
Exercizo 10	Visionado video árbores senlleiras		vídeo	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		Diario de aula

Exercizo 11	É son a árbore senlleira...		arefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Vídeos de aula blog	Diario de aula
Exercizo 12	Identificar pisadas de animais		web	Ligazóns de obrigaga consulta	Visible para o alumnado		
Exercizo 13	Identificar sons de paxaros		blog	Ligazóns de obrigada consulta	Visible para o alumnado		

BLOQUE 3

TAREFA : XEOGRAFÍA

ACTIVIDADE: orixe da orientación OCULTAR ONDE BUSCAR E TAREFAS A INICIO DO BLOQUE

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓNS DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓNS AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓNS
Exercicio 1	Que sabemos?	Que sabemos sobre a orixe da orientación	diario	Que sabemos?	Visible para o alumnado	Analizar as opinións da aula.	
Exercicio 2	Mapa mundi	Intuír en que país ou países nace a orientación.	PDF	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de 	Debate	
	Prexuízos nas eleccións?	Prexuízos cando eliximos	VÍDEO	Actividades e exercizos para o docente			
Exercicio 3	Europa	Coñecemos Europa (continente no que está situado o nacemento da orientación)	MAPA INTERACTIVO	Onde buscamos?	Visible para o alumnado		
	Puzzle Europa		MAPA INTERACTIVO	Actividades e exercizos para o alumnado			
Exercicio 4	Datos básicos sobre os países nórdicos	Coñecer datos básicos dos países	WEB	Onde Buscamos?	Visible para o alumnado	Exposición oral dos traballos	Traballos para a biblioteca da aula ou
			WEB				
			WEB				
			WEB				
			WEB				

			TAREFA	Actividades alumnado			centro
Exercicio 5	Martin Kronlund	Coñecer a figura de Martin Kronlund	Procura na web (non hai enlace no curso)				
Exercicio 6	INEF DE MADRID	Saber da existencia de INEF e recoñecer o traballo de Kronlund	WEB	Onde buscamos	Visible para o alumnado		
Exercicio 7	Provincias de España e Orientación	Localizar Federacións de orientación	Procura na web e cumprimentar a imaxe que leva por título Provincias de España e Orientación	Onde buscamos	Visible para o alumnado	diálogo	
Exercicio 8	Debuxar siluetas de países para xogos	Siluetas de países nórdicos	Procura nas web dos países	Onde buscamos	Visible para o alumnado	PDF para ampliar e utilizar nos xogos do pavillón	
Exercicio 9	Ultimate	Siluetas países	PDF	Traballo do exercizo anterior	Visible para o alumnado		
		Regulamento	PDF	Actividades e exercizos para o docente			

Exercicio 10	Práctica do Ultimate	Táboa tarxetas	PDF	Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado		
		tarxetas	PDF				
Exercicio 11	CIRCUITO ADAPTADO		PDF	Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado	Reflexión grupal sobre o xogo alternativo e a relación coa orientación	
Exercicio 12	ORIENTACIÓN		JCLIC	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercicio 11	OPCIÓNs PARA O NOSO TEMPO LIBRE		PDF	web	Visible para o alumnado	Ten cabida a orientación?	

BLOQUE 4

TAREFA ORIENTACIÓN NA AULA

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓN DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓN AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓN
Exercicio 1	Que sabemos?	Podemos practicar orientación nunha aula?	diario	Que sabemos?	Visible para o alumnado		
Actividade 2	Scorm Orientación na aula		SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercicio 2.1.	Mapa da aula	Conceptos topográficos	SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercicio 2.2.	Navegar pola rede	Navegación segura	SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercicio 2.3.	Plano sinxelo da aula	Debuxar un plano	SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
		Subir un plano	FICHEIRO				
Exercicio 2.4.	Plano con obxectos	Debuxar un plano	SCORM	Actividades e exercizos para o	Visible para o alumnado		
		Subir un	FICHEIRO				

		plano		alumno			
Exercizo 2.5.	Plano con obxectos. Vistas	Debuxar un plano	SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
		Subir un plano	FICHEIRO				
Exercizo 2.9.	Plano con balizas	Debuxar un plano	SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
		Subir un plano	FICHEIRO				
Exercizo 2.10.	Construímos balizas	Construír balizas	SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercizo 2.11.	Orientación punto a punto		SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercizo 2.12.	Orientación en score		SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercizo 2.13.	Dobrar o mapa e sinalar co pulgar		SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		

Exercicio 2.14.	Orientación en liña en parellas		SCORM	Actividades e exercizos para o alumno	Visible para o alumnado		
Exercicio 2.15	Situar imaxes en cuadrículas e afundir elementos pactados	Situar imaxes en cuadrículas	PDF	Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado		
3 Exercizos para o docente	Situar a N vermella		PDF	Actividades e exercizos para o o docente	Visible para o alumnado		
	Organizar pequenas carreiras de orientación na aula (material no apartado do profesorado)		PDF	Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado		
Exercicio 4	Familiarizarse co plano do colexio e realizar unha pequena carreira de orientación		PDF	Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado		

BLOQUE 5

TAREFA : ORIENTACIÓN NO PATIO E PAVILLÓN

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓN DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓN AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓN
Exercicio 1	Orientación no patio e pavillón	Ideas Previas	Diario	Que hai no teu maxín	Visible para o alumnado	Lectura das entradas dos compañeiros	
Exercicio 2	Foro	Presentación do foro do bloque	Foro	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 3	Coordenadas cartesianas	Para alumno: husos, coordenadas...	Scorm	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
		Para o docente		Actividades e exercizos para o docente	Visible para o alumnado		
Exercicio 4	Vídeo sobre tipos de mapas FEDO	Vídeo introdutorio sobre mapas	Vídeo	Onde buscamos?	Visible para o alumnado	Diálogo	
Exercicio 5	Galocha xoga cos mapas	Xogos cos mapas	PDF	Actividades e exercizos para o docente		Reflexión grupal	
Exercicio 6	Actividades no patio	Actividades no patio relacionadas coa orientación	SCORM	Actividades e exercizos para o alumnado		Diálogo	
Exercicio 7	Normas ISSOM+Xogo de	Simboloxía e cores dos	PDF+TAREFA+PDF	Onde buscamos+actividades		Reflexión grupal	

	cartas con símbolos+sesión no pavillón	mapas		e exercizos para o alumnado+actividades e exercizos para o docente			
Exercizo 8	Construímos unha brúxula		SCORM	Actividades e exercizos para o alumnado			
Exercizo 9	Consulta de SITGA mapas+ tarefa de deseño dunha sesión		WEB+ tarefa	Onde buscamos+actividades e exercizos para o alumnado			
Exercizo 10	FECD Goalball		WEB	Onde buscamos?		Debate	
Exercizo 11	Tarefa GoalBall		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado			
Exercizo 12	Organizar a aula para traballos en equipo	Reunión de traballo Goalball	PDF	Actividades e exercizos para o docente		Debate	
Exercizo 13	O talonamento		PDF	Actividades e exercizos para o docente			
Exercizo 14	Tarefa en imaxes		IMAXE	Tarefa en imaxes		Blog de aula	

BLOQUE 6

NOS NOSOS MONTES

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓN DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓN AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓN
Exercicio 1	Existencia dunha carreira de orientación no concello	Coñecementos básicos do entorno	Diario	Que hai no teu maxín	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos compañeiros	
Exercicio 2	Introdución do bloque feito por Galocha	Introdución do bloque	Audio	Que imos aprender	Visible para o alumnado	Posta en común	
Exercicio 3	Foro	Foro tarefa	Foro	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura dos mensaxes dos demais	
Exercicio 4	Federación	Consulta da Federación de Montañismo	Páxina Web	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 5	Ruta de sendeirismo	Ruta da Auga	PDF	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
	Consulta de rutas	Rutas	PDF	Actividades e exercizos para o profesorado	Visible para o alumnado		
Exercicio 6	Fotografía	Percorrido fotográfico da ruta	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Exposición aos compañeiros	
Exercicio 7	Video da FEDO	Vídeo da FEDO	Vídeo	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Posta en común	

Exercicio 8	Carreira de orientación	Carreira de orientación no Concello	PDF	Activades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
-------------	-------------------------	-------------------------------------	-----	---------------------------------------	-------------------------	--	--

BLOQUE 7

TAREFA : COMPETICIÓN

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓN DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓN AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓN
Exercicio 1	Qué será un correlín?		diario	Que hai no teu maxín?	Visible para o alumnado	Ler as aportacións dos compañeiros	
Exercicio 2	Presentación do foro		foro	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 3	Organización de equipos		PDF	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 4	Entrevista ao alumnado	Tarefa	Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
	Axuda para realizar a entrevista	Axuda	PDF	Actividades e exercizos para o alumnado			
Exercicio 5	Gráfico	Gráfico cos resultados da enquisa	Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 6	Presentación da actividade a comunidade educativa		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 7	Deseño do mapa do correlín		Tarefa	Actividades e exercizos para	Visible para o		

				o alumnado	alumnado		
Exercicio 8	Deseño das tarxetas de control		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 9	Cálculos para marcar a corda		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 10	Deseño de balizas		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 11	Sesións para os correlíns		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 12	Organización do día do correlín		Tarefa	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 13	A tarefa en imaxes	Vídeo con entrevistas espontáneas aos participantes		A tarefa en imaxes	Visible para o alumnado		

BLOQUE 8

TAREFA A HISTORIA

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓN DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓN AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓN
Exercicio 1	Ideas previas sobre cómo podemos orientarnos	Podemos orientarnos sen compás	Diario	Que hai no teu maxín	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 2	Introdución de Galocha	Introdución de Galocha	Audio	Que imos aprender	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 3	Foro	Foro tarefa	Foro	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 4	Orientación diurna	Orientación diurna co sol	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 5	Orientación diurna	Orientación diurna coa sombra	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 6	Orientación diurna	Orientación diurna coa varilla	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 7	Orientación diurna	Orientación	Actualización	Actividades e	Visible	Lectura do	

		diurna cun reloxo de agullas	de ficheiros	exercizos para o alumnado	para o alumnado	traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 8	Orientación nocturna	Orientación nocturna coa lúa	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 9	Orientación nocturna	Orientación nocturna coas estrelas	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 10	Orientación por indicios naturais	Orientación por indicios naturais	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 11	Orientación por indicios artificiais	Orientación por indicios artificiais	Actualización de ficheiros	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Lectura do traballo dos /das compañeiros/as	
Exercicio 12	Adiviñas	Adiviñas sobre o sistema solar	Doc	Actividades e exercizos para o docente	Ocultar ao alumnado picando enriba de	Diario de aula	

BLOQUE 9

TAREFA : PSICOLOXÍA DEPORTIVA

EXERCIZOS	TEMÁTICA	EXPLICACIÓN (ARQUIVO)	FORMATO	SITUACIÓN	ACCIÓNS DO DOCENTE CO ARQUIVO	ACCIÓNS AO REMATAR O EXERCIZO	OBSERVACIÓNS
Exercicio 1	Presentación do foro		FORO	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Utilización por parte do alumnado para resolver dúbidas, preguntar...	
Exercicio 2	Relación entre psicoloxía e deporte		DIARIO	Que hai no teu maxín?	Visible para o alumnado	Lectura das entradas dos compañeiros e diálogo	
Exercicio 3	Conto cómo medrar	Fase de relaxación da sesión de E.F.	AUDIO	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Diálogo	
Exercicio 4	A muller xorda (conto)	Fase de relaxación da sesión de E.F.	AUDIO	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Diálogo	
Exercicio 5	Conto, as rás e a nata	Fase de relaxación da sesión de E.F.	AUDIO	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado	Diálogo	
Exercicio 6	Muller e deporte (revistas)	Lectura mensual da revista e un	WEB	Actividades e exercizos para o	Visible para o alumnado	Traballo mensual	

		traballo sobre os seus contidos		alumnado			
Exercicio 7	Penso positivamente		TAREFA	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 8	Visualízate a ti mesmo		TAREFA	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 9	Doce minutos de xenialidade		TAREFA	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 10	Vencer o medo, Emilio Duró		TAREFA	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 11	A psicoloxía en cada sesión		DIARIO	Actividades e exercizos para o alumnado	Visible para o alumnado		
Exercicio 12	A tarefa en imaxes						
Exercicio 13	As nosas conclusións						

INDICADORES COMPETENCIAIS A UTILIZAR

COMPETENCIA TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL

<div>COMPETENCIA</div> <div>Tratamento da información e competencia dixital</div>			
<div> <div>Subcompetencia</div> <div>Coñecementos instrumentais e usos básicos das TIC</div> </div>			
<div> <div>Contidos</div> </div>	<div> <div>Habilidades</div> </div>	<div> <div>Actitudes e valores</div> </div>	<div> <div>Estratexias de aprendizaxe</div> </div>
Coñece os elementos e periféricos do ordenador e as súas funcións básicas: memoria USB, tarxetas de memoria, discos duros externos.	Opera basicamente co sistema operativo: móvese polo sistema de arquivos, abre/pecha ficheiros	Coida os elementos periféricos do ordenador cando os está a usar.	Repasa os documentos entregados mediante unha repetición simple para coñecer os elementos periféricos. (asociación)
Coñece as operacións básicas do uso do ordenador: sabe acender e apagar os periféricos.	Opera basicamente co sistema operativo: instalación de programas simples	Axuda aos seus compañeiros cando non saben usar algún elemento periférico do ordenador.	Utiliza palabras clave para recordar información
Coñece as operacións básicas de organización de información no ordenador: abre un ficheiro unidade dende calquera unidade.	Opera basicamente co sistema operativo: instalación de programas simples	Solicita realizar o mantemento sinxelo de algún material utilizado sen ser encomendado	Utiliza imaxes mentais para recordar información

Coñece as operacións básicas de organización de información na rede: Sabe acceder ás aplicacións da área de traballo dunha plataforma de aprendizaxe.	Opera e participa nunha plataforma de aprendizaxe.	Respetas as normas de participación na plataforma de aprendizaxe.	Forma analoxías con termos e explicacións.
	Realiza tarefas de mantemento básico do ordenador. Utiliza e actualiza habitualmente as proteccións e antivirus.	Coñece e utiliza as netiquetas.	Realiza inferencias
Coñece os elementos e periféricos do ordenador e as súas funcións básicas: memoria USB, tarxetas de memoria, discos duros externos.	Sabe utilizar recursos compartidos nunha rede : programas, impresora, carpetas, ficheiros...		Resume a información que se lle achega.
Coñece as operacións básicas do uso do ordenador: sabe acender e apagar os periféricos.	Utiliza el procesador de textos: Coñece a terminoloxía básica sobre editores de texto: formato de letra, paragrafo, marxes, táboas, configuración de páxina...		Forma redes de conceptos.
	Utiliza o procesador de textos: Sabe dar formato a un texto (tipos de letra, marxes, encabezados, sangrías...).		Identifica e utiliza estruturas textuais.
	Utiliza o procesador de textos: Utiliza os correctores ortográficos para asegurar a corrección ortográfica.		Fai mapas conceptuais.
	Utiliza o procesador de textos:		Toma notas de xeito literal.

	Modifica o formato dos caracteres e parágrafos		
	Utiliza o procesador de textos: Configura de páxinas (orientación, marxes,...)		Toma notas máis alá do literal.
	Utiliza o procesador de textos: Crea y modifica táboas		Subliña partes importantes.
	Utiliza o procesador de textos: Utiliza a busca e o reemprazamento en textos		Responde a preguntas autoxeradas.
	Manexa un programa de presentacións: Manexa programas de presentacións para crear		Usa obxectivos e subobxectivos para estudar
	Manexa un programas de presentacións: Inserta elementos multimedia nas diapositivas, imaxes, gráficos, sons...).		Modifica estratexias cando é necesario
	Utiliza unha base de datos: Utiliza unha base de datos para introducir datos y facer consultas.		Enfoca a atención
	Utiliza unha folla de cálculo: Sabe crear, modificar e inserir fórmulas básicas		Manexa a ansiedade
	Utiliza unha folla de cálculo: Crea un gráfico cos datos		Manexa o tempo de execución e adaptacións as esixencias.

	dados		
	Coñece os procesos que se poden realizar dende unha impresora multifunción e o seu mantemento: Adquisición ou captura de imaxes e outros documentos dende un escáner		Crea xerarquías
	Manexa basicamente un editor de vídeo: Crear ou edita vídeos.		Crea diagramas
	Manexa basicamente aplicacións de captura de son.		
	Manexa basicamente un editor de son		
	Coñece o que é un arquivo comprimido e sabe descomprimir.		
<p><u>COMPETENCIA</u> Tratamento da información e <u>competencia dixital</u></p>			
<p><u>Subcompetencia</u> Coñecemento e uso das TIC na comunidade social e aprendizaxe colaborativo.</p>			

 Contidos	 Habilidades	 Actitudes e valores	 Estratexias de aprendizaxe
Utiliza as ferramentas de navegación por Internet : Descarga de recursos (programas, imaxes, sons, texto desde internet		Non descarga arquivos, fotografías... con dereito de autor que prohiben a súa reprodución.	
Utiliza as ferramentas de navegación por Internet : selecciona os resultados dunha busca e da argumentos que permitan xustificar a elección		Non utiliza nos seus traballos imaxes que non sexan libres.	
Manexa ferramentas de correo electrónico (xestor de correo ou correo vía web) Sabe enviar adxuntos		Inclúe nos seus traballos sempre o tipo de licenza que quere darlle.	
Manexa ferramentas de correo electrónico (xestor de correo o correo vía web) Sabe enviar a varios destinatarios		Non facilita correos electrónicos sen pedir o consentimento da persoa dona do correo.	
Manexa ferramentas de correo electrónico (xestor de correo o correo vía web) Abre un arquivo adxuntoe garda un arquivo adxunto			

COMPETENCIA Tratamento da información e competencia dixital			
 Subcompetencia Actitudes necesarias no uso das TIC			
 Contidos	 Habilidades	 Actitudes e valores	 Estratexias de aprendizaxe
Coñece o que é un chat	Usa programas de chat ou mensaxeira instantánea ou videoconferencia para comunicarse	Usa as TIC de xeito ético, responsable e seguro: sabe localizar nunha web elementos que permitan valorar a súa fiabilidade: os autores, os patrocinadores, a data de actualización da páxina...	
Coñece o que é unha videoconferencia	Usa programas de chat ou mensaxeira instantánea ou videoconferencia para compartir información	Usa as TIC de xeito ético, responsable e seguro: sabe localizar nunha web elementos que permitan valorar a súa fiabilidade: verifica os dereitos de utilización e as súas	

		condiciones de uso.	
Coñece o que é un foro	Usa programas de chat ou mensaxeira instantánea ou videoconferencia para compartir información colaborar en proxectos.		
Coñece o que é unha páxina web	Usa foros internos para compartir ideas, información, coñecementos...		
<p><u>COMPETENCIA</u> Tratamento da información e <u>competencia dixital</u></p>			
<p><u>Subcompetencia</u> Dominio das linguaxes específicas das TIC (textual, numérico, icónico, visual, gráfico e sonoro)</p> <p></p>			
 Contidos	 Habilidades	 Actitudes e valores	 Estratexias de aprendizaxe
	Produce mensaxes visuais con procedementos propios da fotografía		

COMPETENCIAComunicación lingüísticaSubcompetencia

EXPRESIÓN ORAL

INTELIXENCIA MÚLTIPLES DE

Howard Gardner

INTELIXENCIA: LINGÜÍSTICA VERBAL

Contidos

Habilidades

Actitudes e valores

Estratexias de aprendizaxe

Coñecemento da estrutura básica dunha exposición.

Organiza as súas ideas para realizar unha exposición dun idea propia.

Respecta as exposicións dos demais mostrando atención e interese.

Utiliza palabras clave para recordar información.

Realiza breves exposicións de temas do seu interese ou da materia.

Mostra unha actitude positiva para realizar exposicións breves.

Utiliza imaxes mentais para recordar información.

Elaboración dun guión para falar sobre un tema.

• fala dun tema seguindo un guión. (quecemento dirixido)

Valora o seu traballo previo do guión e sígeo.

Forma analoxías con termos e explicacións.

<p>Coñecemento da diferenza entre pensamentos e emocións. Identificación en si mesmo de emocións e pensamentos. Identificación nos demais de emocións e pensamentos.</p>	<p>Expresa pensamentos e/ou emocións de xeito diferenciado.</p>	<p>Mostra actitudes positivas cara as expresións de pensamentos e emocións dos demais, sendo receptivo e comunicativo.</p>	<p>Realiza inferencias.</p>
	<p>Crea xogos de palabras, pareados humorísticos ou chistes sobre temas académico-deportivos.</p>		<p>Diario-Axenda voluntario: recolle e anota pensamentos, ideas...</p>
	<p>.-Improvisacións: fala de xeito improvisado sobre un tema deportivo escollido ao azar</p>		

COMPETENCIA

Comunicación lingüística

Subcompetencia

COMPRENSIÓN ORAL

Contidos

Habilidades

Actitudes e valores

Estratexias de aprendizaxe

Idea xeral, intención comunicativa.	Captación da idea xeral e da intención comunicativa de temas próximos a súa experiencia.	Escoita con respecto a intervención dos seus compañeiros.	
Diferenciación entre ideas principais e ideas secundarias nunha tema de conversa.	Distinción en textos orais pouco complexos as ideas principais e as secundarias.	É comprensivo cando algún compañeiro erra nunha tarefa.	
Notas Apuntes Resumes	Toma de notas e apuntes seguindo exposicións orais e, a partir delas, elaboración de resumes escritos.	Mostra respecto polas producións dos seus compañeiros.	Utiliza palabras clave para recordar información. Utiliza imaxes mentais para recordar información. Forma analoxías con termos e explicacións.
Norma lingüística galega.	Identificación da norma lingüística galega e valoración positiva.	Valora positivamente a norma lingüística galega.	
Norma lingüística castelá.	Identificación da norma lingüística castelá e valoración positiva.	Valora positivamente a norma lingüística castelá.	

COMPETENCIA

Comunicación lingüística

Subcompetencia

COMPRESIÓN LECTORA

Contidos

Habilidades

Actitudes e valores

Estratexias de aprendizaxe

 Instruccións
Normas

Sigue normas ou instrucións de certa extensión expresadas por escrito;

Valora positivamente a necesidade dunhas normas e do seu cumprimento para mellorar a convivencia entre persoas e a práctica deportiva organizada.

Realiza realizacións inverosímiles para recordar a orde de pasos ou instrucións.

Vocabulario deportivo

Comprende o vocabulario básico de textos escritos deportivos e deduce o significado contextual das palabras.

Valora a necesidade de coñecer novo vocabulario deportivo e de usalo correctamente segundo o contexto.

Realiza inferencias.

COMPETENCIA
Comunicación lingüística
Subcompetencia

EXPRESIÓN ESCRITA

 Contidos	 Habilidades	 Actitudes e valores	 Estratexias de aprendizaxe
Organización de información en parágrafos.	Organiza a información con claridade en escritos relacionados con ámbitos conectados ao seu interese.	Persegue sempre a claridade na organización da información dos seus escritos.	Realiza un borrador.
Enunciados Cohesión e corrección sintáctica. Enlaces textuais.	Enlaza os enunciados en secuencias dotadas de cohesión e corrección sintáctica, utilizando enlaces adecuados á organización informativa do texto.	Revisa os seus escritos e non presenta grandes erros de cohesión ou corrección sintáctica.	Revisa os seus escritos facendo modificacións para introducir enlaces.
Normas ortográficas	Respecta as normas ortográficas na expresión escrita.	Presenta traballos sen erros ortográficos.	Utiliza un corrector ortográfico.
Vocabulario básico da materia.	Usa funcionalmente o vocabulario básico, coidando a propiedade léxica.	Usa vocabulario traballado nos seus escritos.	Mapa de palabras (vocabulario traballado) que vai introducindo no texto.
Grafía e presentación dun escrito.	Elabora textos correctamente presentados, escribindo con letra clara y lexible e de forma ordenada.	Coida a súa letra na presentación dos traballos.	Realiza plantillas para a organización espazo temporal do texto e para facer letras iniciais.

Valoración persoal argumentada	Argumenta coherentemente ao facer unha valoración persoal	Busca sempre dar argumentos coherentes cando se valora a si mesmo.	Elabora patróns textuais para iniciar ou defender unha argumentación.
Emocións expresadas por escrito.	Escribe textos como expresión de emocións.	Valora positivamente escribir textos falando de emocións.	

COMPETENCIA		Social e cidadá	
Subcompetencia		HABILIDADES SOCIAIS	
INTELIXENCIA INTRAPERSONAL (INTELIXENCIAS MÚLTIPLES DE GADNER)			
 Contidos	 Habilidades	 Actitudes e valores	 Estratexias de aprendizaxe
Escoita	Mostrar interese e respecto para que a persoa coa que fala sepa que desexa escoitar o que lle conta	Valora positivamente escoitar as persoas coas que está falando sabendo que iso fará que sintan ganas de seguir contándolle cousas.	Pensa quen lle pode aclarar a dúbida: selecciona entre todos os compañeiros os que ao seu criterio pode responderlle de xeito máis adecuado segundo a natureza da pregunta.
	Saudar con educación	Saúda sempre que entra nun espazo ou a persoa que entran no espazo onde se atopa.	Práctica de estados alterados de conciencia: cambia o propio humor ou estado de ánimo para chegar a un estado óptimo.
	Preguntar ou comentar algo sobre un tema común		
	Preguntar dúbidas e opinar	Realiza preguntas e	Escoita atentamente as

		opinións construtivas para o grupo.	preguntas dos compañeiros para atopar resposta a posibles dúbidas propias.
	Continuar ou pechar unha conversa	Pecha unha conversa con educación.	
Inicio e mantemento dunha conversa	Solucionar dúbidas ou problemas.	Busca sempre a solución de problemas dun xeito amigable.	Utiliza mensaxes paraverbais para solventar conflitos.
	Pedir algo que necesitas.		
	Coñecer o que pensan outras persoas.		
	Coñece o momento e os lugares adecuados; cando e onde preguntar		
Dar as grazas	Elixo o momento adecuado para facelo.		Habilidades de concentración: concreta a mente nunha idea ou tarefa.
	Faino cun ton amigable, con naturalidade e sen esaxerar.		Procesamento emocional: reconece as dimensións afectivas sobre algo que se estudie
	Deixa claro porque da as grazas		
	Utiliza o nome da persoa ao dar a mensaxe de agradecemento		

Petición de axuda	Ten claro QUÉ e QUÉN lle ocasiona o problema, e cales son os seus efectos e as súas consecuencias.		
	Pensa en QUÉN pode axudarlle despois de tentar solucionalo el. Selecciona a persoa adecuada en función da axuda que precisa.		
	Pide axuda con bos modais explicando ben os motivos e asegurándose de que a persoa sabe por qué precisa esa axuda.		
Participación nunha actividade xa iniciada	Decide só o mellor xeito de unirse aos demais (dirixíndose a un capitán nun momento no que xogo está parado)		
	Explica de xeito coherente porque se une tarde ao xogo e pregunta polas normas, equipos e resultados ata o momento.		

Petición de disculpas	Sabe que fixo algo mal e tenta arranxalo.		
	Pensa a quén lle ocasionou algunha molestia.		
	Pensa CÓMO se vai desculpar (se o vai facer dándolle un agasallo, unha aperta, un bico, dicindo algo amable...		
	Escolle o momento adecuado: xusto despois de facer o dano		
	Ofrécese para resolver os problemas que a súa conduta ocasionou preguntando se se pode facer algo pola persoa afectada.		
Seguimento de instrucións	Escoita con atención a explicación		
	Aclara dúbidas antes de pórse a realizar unha tarefa que non entende: sabe que é perigoso.		
Normas de continxencia	Revisa o material antes do seu uso.		

	<p>Pon en acción todas as normas de seguridade que coñece cando realiza actividades con material.</p> <p>Comunica o mal estado do material se o localiza, para previr accidentes.</p> <p>Localiza as saídas de emerxencia e coñece como saír das instalacións.</p>		
<p><u>COMPETENCIA</u> <u>Social e cidadá</u></p>			
<p><u>Subcompetencia</u> CIDADANÍA</p>			
<p>● Contidos</p>	<p>● Habilidades</p>	<p>● Actitudes e valores</p>	<p>● Estratexias de aprendizaxe</p>
<p>Coñecemento dos dereitos e deberes que teñen dentro da comunidade (ROF)</p>	<p>Mostra autonomía moral na análise e valoración dos fenómenos e problemas sociais.</p> <p>Fai uso dos seus dereitos e cumpre cos deberes do ROF.</p>	<p>respecta e valora a diversidade social e cultural como enriquecemento dos pobos.</p>	

Coñecemento dos valores cívicos da democracia: liberdade, igualdade e participación, dignidade, solidariedade, non discriminación, responsabilidade, cohesión social, xustiza social.	Usa os valores cívicos en todas as súas relacións.		
Coidado das instalacións valorando o mobiliario público e coidándoo como o mobiliario privado de seu.	Apaga as luces en función do tipo de fonte de luz (fontes incandescentes ou fluorescentes) e do tempo que tardamos en volver a estancia.		
	Pecha a billa. Detecta o goteo das billas e comunícao para que sexa arraxado, é consciente do gasto de auga que se está a facer.		
	Utiliza de xeito razoado o papel de mans.		
	Acciona a cisterna cando vai ao baño e deixa limpo o inodoro.		
	Deixa limpo o chan cando se escribe nel con xiz.		
	Pecha amodo as portas e as ventás velando que queden ben		

	cerradas para evitar roubos.		
	Revisa que as instalacións queden pechadas.		
	Participa en recadar información para a elaboración do informe de mantemento das instalacións que se enviará ao concello.		
	Ordena o material e clasifícao.		

COMPETENCIA

Coñecemento e interacción co mundo físico

Subcompetencia

Coñecemento dos aspectos naturais e dos xerados pola acción humana.

INTELIXENCIA NATURALISTA (INTELIXENCIAS MÚLTIPLES DE GADNER)

Contidos

Habilidades

Actitudes e valores

Estratexias de aprendizaxe

Coñece os recursos naturais que ten preto e os coidados que precisan.

Non tira lixo e vela polo coidado do entorno natural no que practica deporte.

Coñece as consecuencias dos seus actos sobre o entorno natural e responde as prácticas equivocadas arranxando o deteriorado.

Valora a importancia de que todos os seres humanos se beneficien do desenvolvemento e de que este procure a conservación dos recursos e da diversidade natural.

Defende a solidariedade global e interxeracional.

	<p>Sabe facer unha merenda adaptada as necesidades corporais despois de realizar actividade física (hidratos de carbono, hidratación...)</p>	<p>Demostra un espírito crítico na observación da realidade e na análise de mensaxes informativos e publicitarios relacionados co medio.</p>	
	<p>Sabe preparar unha mochila en función das necesidades da actividade (levando cando menos bolsas para recoller os residuos, roupa adecuada...)</p>		
	<p>Interactúa co espazo circundante: móvese nel e resolve problemas nos que interveñan os obxectos e a súa posición.</p>	<p>Practica hábitos de consumo responsable na vida cotiá.</p>	
	<p>Sabe adaptar a súa merenda en función da hora na que se practicará exercizo físico.</p>		
COMPETENCIA	Coñecemento e interacción co mundo físico		

Subcompetencia

MELLORA E PERSERVACIÓN DAS CONDICIÓNS DE VIDA PROPIA, DAS DEMAIS PERSOAS E DO RESTO DOS SERES VIVOS

 Contidos

 Habilidades

 Actitudes e valores

 Estratexias de aprendizaxe

Coñece un consumo racional e responsable relacionado co deporte (material deportivo, roupa deportiva...)

Elixer roupa deportiva tendo en conta o material do que está feito e onde se confecciona.

Coñece as normas básicas de protección da saúde individual e colectiva como elementos clave da calidade de vida das persoas.

Hidrátase correctamente cando realiza actividade física.

Usa un *pousapés* para cambiar os calcetíns ou no seu defecto unha toalla para previr infeccións ou enfermidades nos pés.

Elixer roupa deportiva tendo en

	conta o material do que está feito e onde se confecciona.		
	Cambia a roupa suada (mínimo, camiseta e calcetíns).		
	Dobra a roupa usada e clasifícaa dentro da súa bolsa de aseo para coidar as prendas.		
	Usa produtos químicos (desodorantes, champús...) respetuosos se cabe, co medio ambiente e selecciona os máis adecuados para traer á escola (botes de plástico, roll-on...)		
	Utiliza chuvasqueiro para desprazarse dende o pavillón ata a aula para previr catarros.		
	Utiliza roupa adecuada para a práctica deportiva (chándal sen cremalleiras perigosas, sen cordóns con bordes duros...)		
	Utiliza calzado adecuado para a práctica deportiva (número adecuado de calzado, material, antideslizante...)		
	Adapta a súa actividade á condensación do ambiente e posibles charcos no pavimento.		

AVALIACIÓN

As tarefas avaliaranse en Moodle (actualización de ficheiros) os xogos e demais actividades que non poden ser avaliadas por Moodle faranse con diferentes instrumentos de avaliación que decidirá o docente.